BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In Romînia 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 136 Duminică 21 Mai 1939
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

In ajutorul coloniștilor

Sunt, netăgăduit, de o deosebită importanță hotărîrile privitoare la colonizările din Cadrilater, hotăriri luate în conferința ținută acum două zile sub președinția d-lui prof. N. D. Cornățeanu, ministrul agriculturii. In acelaș timp, ele dovedesc o bună cunoaștere a problemei și a mijloacelor cu ajutorul cărora poate fi îndrumată spre dezlegare.

Bunăoară, nu pot fi decât aprobate măsuri ca: înzestrarea coloniștilor cu inventarul viu și mort necesar (vite și unelte agricole), înlesniri pentru plata în rate a loturilor, procurarea de fonduri necesare, pentru ca statul, făcând uz de dreptul de preemțiune ce-i acordă legea, să poată cumpăra noui terenuri în vederea de noui colonizări, trecerea în folosirea camerelor de agricultură a terenurilor domeniale ale statului, etc.

Repetăm, sunt măsuri bune, și, ca atari, menite să dea rezultate satisfăcătoare, mai ales că ele urmează a fi completate prin dispozițiunile noului proect de lege întocmit de d. prof. Cornățeanu.

Așa fiind, nu cu gândul de a scădea întru ceva importanța și măsurile luate sau pe cale de a fi luate, ci numai din dorința de a aduce o modestă parte de contribuție la deslegarea problemei colonizărilor, — problemă care nu trebue limitată la Cadrilater, — ne îngăduim a supune aprecierii celor în drept să hotărască unele observațiuni și constatări.

Trei sunt, după judecata noastră, elementele indispensabile pentru o bună reușită a operei de colonizare. Aceste trei elemente sunt: coloniștii, pământul de colonizare și — în ce privește în deosebi Cadrilaterul — asigurarea cât mai desăvârșită a vieții și avutului coloniștilor. Se va vedea ceva mai încolo pentru ce facem din acest din urmă punct o condițiune atât de importantă în opera de colonizare.

Începând cu coloniștii, în Cadrilater au fost aduși, precum se știe, coloniști din Macedonia, Albania, în număr mai mic din Bulgaria, însă din românii macedoneni aflători în Bulgaria, precum și din unele județe ale vechiului Regat. Există desigur, posibilități de sporire a numărului coloniștilor, iar pentru considerațiuni de ordin național, printre care grija de întărire a frontierelor, sporul acesta se impune.

Nu voim să ne pronunțăm asupra chestiunii de a se ști, care anume județe din vechiul Regat ar putea contribui la opera de colonizare. Răspunsul la această chestiune îl lăsăm să fie dat de cei cari cunosc mai bine stările de lucruri de aici. Intrucât se atinge însă de românii de peste graniță, spunem în cunoștință de cauză că printre acești români se găsesc încă elemente foarte apte și în număr destul de mare ce ar putea fi aduse și colonizate aici în țară.

Mărginindu-ne în special la românii macedoneni, cari ne sunt mai bine cunoscuți, experiența făcută până acum în Cadrilater a arătat că ei sunt foarte buni coloniști, că s'au dovedit pre cât de harnici ca plugari, ei cari acasă la dânșii nu prea se îndeletniceau cu plugăria, pre atât de buni români, conștienți de marea lor misiune într'o regiune de graniță.

Și aci, socotim că nu e fără folos să desmințim o legendă și anume legenda că românii macedoneni, veniți să colonizeze Cadrilaterul, ar fi adus cu ei din Macedonia sentimente de oarecare dușmănie împotriva elementului bulgăresc.

Spunem cât mai categoric și mai limpede că nu este de loc adevărat. In Macedonia, raporturile dintre români și bulgari au fost mai de grabă raporturi de prietenie, ba uneori și de colaborare, iar nici de cum de dușmănie.

Am socotit necesară această punere la punct, spre a arăta cât de lipsită de temeiu este învinuirea ce se aduce de o anumită presă și propagandă de peste Dunăre elementului macedonian din Cadrilater, căruia i se atribue din senin porniri și sentimente anti-bulgărești. N'are decât sentimente românești, fiind călăuzit de hotărîrea de a-și servi neamul și țara, care este patria-mumă a tuturor românilor.

Trecând la al doilea element de reușită a colonizării — și anume la pământul pe care să fie așezați coloniștii — în afară de hotărîrea luată în conferința, de care am pomenit la începutul rândurilor de față, de a se înlesni statului cumpărarea de noui terenuri și de a se transforma în terenuri productive mărăcinișurile numite în Cadrilater „mișelicuri", (cuvânt turcesc, înseamnă „stejăriș"), mai este nevoie să se cerceteze situația terenurilor părăsite de turci, cari au emigrat în Anatolia.

Știm că în urma convenției încheiate cu guvernul turcesc, pământurile și casele turcilor, cari emigrează, trec în posesiunea statului român. Insă această convenție este de dată relativ recentă, iar emigrarea turcilor în număr mare s'a produs înainte de încheierea convenției.

In mâinile cui se găsesc astăzi aceste terenuri? Sau și mai precis — în ce proporție a putut intra statul în posesiunea lor? Dată fiind întinderea acestor terenuri, chestiunea prezintă o importanță de netăgăduit.

Intrucât privește al treilea element de reușită a colonizării, — și anume asigurarea cât mai desăvârșită a vieții și avutului coloniștilor — parcă este de prisos să spunem că pentru înfăptuirea acestui punct, autoritățile statului român au luat și continuă a lua măsurile trebuincioase.

—xo●cx—

CUTREMUR PUTERNIC IN INSULA SALOMON

Londra 18 (Rador). — Deabea acum s'a putut afla că un cutremur de pământ s'a produs în ziua de 30 Aprilie în insulele Salomon de sub protectoratul Marei Britanii.

Numeroși indigeni din insula Isabel, situată în apropiere de insula Sf. George, au pierit din cauza cutremurului.

Germania și Statele nordice

O notă cu caracter oficios din 17 Mai, datată din Berlin, anunță că, drept răspuns la ofertele germane de a încheia pacte de neagresiune, Suedia, Norvegia și Finlanda au declarat că negocieri în acest scop ar fi de prisos; Danemarca s'a pronunțat din potrivă, în favoarea începerii convorbirilor în vederea unui acord bilateral cu Reichul.

In discursul său din 28 Aprilie, Führerul oferia Statelor europene menționate în mesagiul Președintelui Roosevelt ca putând fi amenințate de Germania posibilitatea de a obține de la Reich asigurări de neagresiune. Două condiții însoțiau această ofertă: In primul rând țările interesate trebuiau să ceară ele însile asigurările germane. In al doilea rând aceste asigurări nu erau unilaterale, ci trebuiau să fie reciproce: Statele, care primiau făgăduelile de neagresiune urmau să-și ia la rândul lor, îndatoriri identice față de Germania.

La scurtă vreme după suggestia d-lui Hitler, Reichul a făcut propuneri concrete — în vederea încheierii unor pacte de neagresiune — Statelor nordice: Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca. Incheierea unor astfel de acorduri prezenta pentru Germania diferite avantaje.

In ordinea politică, ea ar fi fost o dovadă că aceste State nu se socotesc amenințate de Germania, cum afirma d. Roosevelt în mesagiul său. In același timp, ea ar fi împiedecat intrarea puțin probabilă, dar teoretic posibilă, a Statelor nordice în frontul de rezistență colectivă armată contra agresiunii, preconizat la noua politică europeană a Marei Britanii.

Statele nordice au fost totdeauna credincioase principiilor Societății Națiunilor, care garanta politica lor tradițională de neutralitate voluntară. In momentul când riscurile, securității colective, de altfel inaplicabile, s'au dovedit mai mari de cât avantajele neutralității principial asigurate de Ligă, deși au rămas formal în sânul instituției de la Geneva, Statele nordice s'au decis să-și caute securitatea într'o politică de abținere de la orice conflicte, garantată pe deoparte de poziția lor geografică și pe de alta de întărirea apărării lor naționale.

Incheierea unor pacte bilaterale cu Germania ar fi dat de fapt acestei țări garanția deplină a unei neutralități convenționale, cu toate foloasele ei, în caz de conflict european, în ce privește comerțul cu Statele nordice, precum și securitatea canalului dintre Marea Baltică și Marea Nordului.

Țările nordice sunt bogate și pașnice. Politica lor socială e înaintată, dar politica lor națională e conservatoare. In problemele internaționale, interesele lor sunt limitate. Strâns legate cu Anglia de o lungă tradiție și de importante schimburi comerciale, obiectivul lor de căpetenie este menținerea păcii, care le asigură o bună stare excepțională. De aceia, în ultimii ani, desamăgite de neisbânzile repetate ale Ligii, după ce au încercat fără succes o acțiune de modificare a articolului 16 din pactul Societății Națiunilor, s'au refugiat la o politică

(Continuare in pag. 2-a)

Reacțiunea guvernelor

din Londra, Paris și Washington a avut ca urmare retragerea trupelor japoneze dela Kulangsu

Tokio, 18 (Rador). — **Reacțiunea foarte grabnică a guvernelor din Londra, Paris și Washington în chestiunea Kulangsu a produs — notează corespondentul agenției „Havas" — o mare impresie la Tokio.**

In cercurile străine ca și cele japoneze domnește părerea că incidentul va fi rezolvat prin revenirea la statu quo ante.

In cursul unei lungi convorbiri cu reprezentanții presei, amiralul Kanazawa, reprezentantul ministerului marinei, a declarat că guvernul japonez nu poate înțelege emoția provocată în toată lumea de debarcarea japonezilor la Kulangsu. El a recunoscut că japonezii n'au avut de suferit nici o pierdere de oameni sau de material, dar a afirmat că asasinarea președintelui Camerei de comerț chineze a adus o atingere ordinei la Amoy și constitue o amenințare pentru japonezi, ceeace legitimează măsurile de apărare luate.

Amiralul Kanazawa și-a încheiat declarațiile, spunând că evacuarea corpului de japonezi de debarcare va fi decisă eventual de comandantul forțelor japoneze dela fața locului.

Pe de altă parte, o notă a agenției „Domei" arată că un reprezentant al ministerului afacerilor străine a dat asigurări ambasadorului Marei Britanii că marinarii japonezi vor evacua treptat Kulangsu.

După părerea generală a cercurilor diplomatice străine din Tokio, incidentul dela Amoy a fost o încercare japoneză menită să sondeze reacțiunile puterilor străine în cazul când Japonia și-ar executa făgăduiala „de a restitui Chinei concesiunile".

In aceleași cercuri se adaugă că reacțiunile puterilor străine sunt de natură a determina poate o relaxare pentru câtva timp a presiunii japoneze în această privință.

RETRAGEREA TRUPELOR JAPONEZE

Shanghai, 18 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" anunță că majoritatea trupelor japoneze a fost retrasă dela Kulangsu în noaptea de Miercuri spre Joi.

*

Tokio, 18 (Rador). — Joi la amiază d. Renze Sawada, vice ministrul afacerilor străine al Japoniei a comunicat lui sir Robert Craigie, ambasadorul Marei Britanii, că marinarii japonezi debarcați în insula Kulangsu sunt evacuați treptat și că evacuarea este în curs de executare.

SITUAȚIA IN CONCESIUNEA INTERNAȚIONALA

Washington, 18 (Rador). — Ministrul afacerilor străine dă următoarele precizări asupra situației concesiunii internaționale dela Amoy:

Reprezentanții consulari și navali ai Statelor Unite și Marei Britanii au hotărât să se debarce un mic detașament naval american și englez, pentru asigurarea protecției concesiunii.

Crucișetorul american „Marblehead" și torpilorul „Bulmer" staționează la Amoy, împreună cu crucișetorul englez „Birmingham" care este escortat de trei torpiloare.

Trupele japoneze aflate în interiorul concesiunii sunt în număr de 42 oameni de trupă, în timp ce la 11 Mai, când s'a făcut debarcarea, ele însumau 150 soldați.

Statele Unite resping cererile Japoniei

Washington, 18 (Rador). — Guvernul Statelor Unite a remis guvernului din Tokio un memorandum prin care refuză să dea urmare cererilor Japoniei de a se opri reprezentarea japoneză în administrația concesiunii internaționale dela Shanghai.

Memoriul a fost predat ministrului de externe al Japoniei de către ambasadorul Statelor-Unite.

Prin el se declară că guvernul Statelor Unite ar fi gata să examineze, în alte circumstanțe, începerea unor negocierri cu privire la reglementarea drepturilor în concesiunea internațională dela Shanghai.

Guvernul american socotește totuși că în prezent condițiunile la Shanghai sunt departe de a fi normale și că nu există deci o bază pentru începerea unor negocieri. Nu se poate, în niciun caz, adaogă memoriul, să fie vorba de concesiuni făcute numai uneia dintre părțile interesate.

Cererile japonezilor de a se modifica statutul tribunalelor chineze din concesiunea internațională, este inadmisibilă. Din contră, Statele Unite cer ca să fie resturată autoritatea organelor concesiunilor internaționale în regiunea dela Nord, în special în golful Suceu, care continuă să fie ocupat de trupele japoneze.

Intrevedere între ambasadorul Statelor-Unite și ministrul de externe al Japoniei

Tokio, 18 (Rador). — D. Arita, ministrul afacerilor străine, a avut Joi o întrevedere cu d. Grew, ambasadorul Statelor Unite.

Agenția „Domei" crede a ști că d. Arita ar fi comunicat că numeroasele probleme în litigiu actualmente între cele două țări ar putea fi rezolvate pe baze amicale, fără o conferință internațională, cu condiția ca Statele Unite să recunoască punctul de vedere japonez în Extremul Orient. Japonia are de gând să realizeze o nouă reglementare în Extremul Orient pe o bază largă și rațională. In acest fel, interesele Statelor Unite în China nu vor fi lezate. Pe de altă parte, interesele Japoniei în Extremul Orient, în afara Chinei, nu sunt în opoziție cu interesele Statelor Unite în aceleași regiuni.

Germania nu renunță la colonii

Viena, 18 (Rador). — Intr'o cuvântare rostită aci, generalul von Epp, șeful Ligii coloniale germane, a declarat între altele următoarele:

„Anschlussul Austriei, ținutului sudet și al regiunei Memel, precum și instituirea protectoratului asupra Boemiei și Moraviei, nu au redus cererile poporului german de a i se reda posesiunile coloniale. Dimpotrivă, ele sunt mai stăruitoare ca niciodată.

Reichul și Fuehrerul vor reparația ce se cuvine Reichului și consolidarea lumii pe baza necesităților vitale.

Marile puteri coloniale sunt vinovate pentrucă se opun restabilirii echilibrului firesc și deci păcii. Ele cred că pot opune presiunii firești a populațiilor planul lor de încercuire, afirmând că cei încercuiți ar fi agresorii. In felul acesta, revendicările coloniale germane reprezintă o parte din politica de ansamblu. Suntem siguri că această chestiune a spațiului vital va fi rezolvată în mod fericit de Fuehrer".

Măria Sa Mărele Voevod Mihai la cimitirul Eroilor din Prunaru

In cadrul programului străjeresc executat de centuria Măriei Sale, Ziua Eroilor a fost un prilej de adâncă pietate și de frumoase învățăminte pentr tineret.

Inconjurați de copiii școalelor primare în costume naționale și de populația satului, Măria Sa și centuria s'au plecat înaintea monumentului care preamărește șarja regimentului 2 Roșiori, din 12 Noembrie 1916, dela Prunaru. Erau de față d. colonel adjutant Dămăceanu și d. maior Tomescu din suita Măriei Sale, precum și autoritățile comunei.

Prezența familiilor celor cari zac sub lespedea de piatră a dat serviciului religios un accent de adâncă emoție. Un freamăt străbate adunarea când părintele paroh subliniază prezența la căpătâiul eroilor a Celui care într'o zi va conduce destinele țării.

In timp ce se intona Imnul sacru, Măria Sa depunea o frumoasă jerbă de trandafiri roșii la picioarele monumentului; din partea Centuriei s'a depus o coroană de bujori albi. Două minute de tăcere în care nu se aude decât pâlpâitul lumânărilor aprinse, în bătaia vântului.

Apoi detașamentul de străjeri a defilat prin fața monumentului.

După aceea în uralele populației Măria Sa a plecat însoțit de Centurie, pentru a continua programul zilei.

Vizita Prințului Paul al Iugoslaviei la Berlin

Berlin, 18 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" află din sursă particulară că vizita oficială la Berlin a Regentului Paul al Iugoslaviei urmează să se producă în ziua de 1 Iunie.*

—xXO●OXx—

O nouă explozie in arsenalul din Woolwich

CINCI VICTIME

Londra, 18 (Rador). — O nouă explozie s'a produs Joi, la ora 9, la arsenalul din Woolwich.

După prima știre, transmisă de „Havas", ar fi mai mulți morți.

*

Londra, 18 (Rador). — Toate Victimele exploziei dela Woolwich aparțin școalei militare științifice din acea localitate.

Morții au și fost transportați la morga Arsenalului.

*

Londra, 18 (Rador). — Ministerul de războiu anunță oficial că explozia dela Woolwich a pricinuit moartea a cinci persoane.

Alte șase persoane sunt rănite.

Nenorocirea s'a întâmplat în apropiere de colinele lângă care se încearcă tunurile de mare calibru.

A EXPLODAT O BOMBA ȘI INTR'UN COMISARIAT DE POLIȚIE

Londra, 18 (Rador). — O bombă a făcut explozie Joi dimineața în interiorul clădirii comisariatului de poliție din Lancaster.

Au fost răniți ușor un agent de poliție și un civil.

Explozia s'a produs în cursul interogatoriului luat unor persoane suspecte.

O nouă și importantă contribuție pentru înzestrarea armatei

Casa Civilă și militară a M.S. Regelui a oferit 257.700 lei

D. Armand Călinescu, Președintele Consiliului de miniștri, a primit următoarea scrisoare de la d. Constantin Flondor, Mareșalul Curții Regale:

Domnule Președinte al Consiliului de Miniștri,

Am onoarea a face să parvie Excelenței Voastre, aci alăturat suma de:

Lei 257.000 (două sute cincizeci și șapte mii șapte sute),

o nouă contribuție a Casei civile și militare a Majestății Sale Regelui, destinată Fondului de înzestrare al armatei.

Mă folosesc de acest prilej, pentru a Vă reînoi, domnule președinte al Consiliului de miniștri, încredințarea prea înaltei mele considerațiuni.

Mareșalul Curții Regale,
CONSTANTIN FLONDOR

Numărul secuilor

Legenda „blocului maghiar" trebue să fie spulberată

de R. SEIȘANU

Am atras atenția, într'un articol publicat acum câteva zile, că în multe ziare și reviste străine, din occident, se înregistrează date greșite cu privire la repartiția etnică a populațiunii României și în deosebi asupra minorității maghiare, care este socotită la 1 și jumătate, ba chiar la 2 milioane de suflete, deoarece este înglobat într'ânsa și grupul etnic secuesc.

Care este numărul secuilor?

După ultimul recensământ făcut în Ungaria, în anul 1910, pe baza limbei vorbite a locuitorilor, s'au înregistrat în cele patru comitate considerate „secuești", — Trei Scaune, Ciuc, Odorhei și Mureș — 637.562 locuitori, dintre care 502.030 pretinși unguri și 115.744 Români.

Cifrele acestea nu corespundeau situației demografice reale, de oarece numărul secuilor, pretinși unguri, a fost mult sporit iar al românilor a fost considerabil scăzut.

După 18 ani dela efectuarea ultimului recensământ ungar și opt ani după aplicarea tratatului dela Trianon, dr. Kogutowicz Karoly a tipărit la Budapesta harta sa etnografică în scop de propagandă și în care blocul secuesc a fost redus la 490.000

(Continuare in pag. 2-a)

ZIUA EROILOR

Serviciul divin, la mormântul Soldatului Necunoscut

Congresul inginerilor și tehnicienilor din industria minieră

Asistența, la ședința de deschidere a lucrărilor